

Demokrati eller Fred — Diktatur fører til Krig.

Af Chefredaktør ved „Vorwärts“ Viktor Schiefer.

Da den store Napoleons lille Nevo ved et Statskup havde tilrevet sig Magten og gjort sig selv til Napoleon III, lod han dette bekræfte ved et Plebiscit. Han fulgte nøjagtig Eksemplet fra sin store Onkel, der halvtreds Aar forud lod sig udraabe til »Frankrigs Kejser«. Den Gang var der endnu ingen nævneværdig Arbejderbevægelse — det kommunistiske Manifest havde kun et Par Aar forud set Dagens Lys — det saakaldte borgerlige Demokrati var som Følge af Nederlaget fra 48-Revolutionen svækket og uden Betydning. Hele Embedsstanden var kejserligsindet og reaktionære. Napoleon III's »Plebiscit« gav ham et Flertal paa omkring 8 Mill. Stemmer.

For at faa Folkemasserne drevne til Valgbordene og stemme for Genindførelsen af Kejserdømmet, lod han Afstemningen foregaa under Parolen »L'empire c'est la paix« (Kejserriget betyder Fred). Med disse Ord vilde han særlig vinde Frankrigs Millioner af Smaabønder, der endnu levede i Erindringen om Blodbadene under Napoleon I.

De, der under Begejstring var draget til Valgbordene i den Tro, at de stemte for Freden, fik Skuffelsen at mærke, og fik at mærke, at den folkevalgte Kejsers Ord om Fred ikke var mere værd end de Forsikringer, Monarker i andre Lande og til alle Tider har afgivet. Faa Maanedere efter sin Tronbestigelse udviklede Napoleon Frankrig i Krimkrigen imod Rusland. Fem Aar senere var Frankrig i Krig mod Østrig, og et Aar derefter var Frankrig indviklet i krigeriske Forviklinger med Mexiko og endelig faa Aar efter kom Krigen med Tyskland, paa hvilken den »folkevalgte« Kejser brækkede Halsen.

Maasse havde Napoleon III ikke ment det uærligt med sin Fredsparole. Napoleon I erklærede ogsaa Gang paa Gang, at han intet hellere ønskede end at være en »Fredskejsere«, og at det var de andre, der tvang ham til at føre Krig. Selv medens han sad som Europas Fange paa St. Helena, sendte han Proklamationer ud om, at hans Maal altid havde været Freden. Naa, slutteligt kommer det for Menneskeheden ikke an paa Hensigterne, men paa Kendsgerningerne. Det er Nationerne, der maa bære Følgerne af Selveherskernes Politik. Dette gælder i vor Tid ganske særligt Wilhelm II. Han benægter ogsaa,

at han var Krigens Mand, men hvert Menneske i Tyskland lider under Følgerne af hans Politik. Eksemplet med de to Napoleon'er — og med Wilhelm II — viser, at Fred og Autokrati er to Begreber, der ikke kan forliges med hinanden. Det er ganske ligegyldigt, hvilket Klædebon dette Autokrati optræder i, enten det er »folkevalgt Kejsere«, »Kejsere af Guds Naade« eller militært Diktatur. Alle autokratiske Systemer maa tvangsmæssigt føre til Krig. Det, at den demokratiske Kontrol over Landenes Politik er gjort virkningsløs, tillader Militarister og Hofkliger at drive det Spil, der fører til Krigen.

Et Blik paa Europas politiske Kort og paa de Begivenheder, der i de sidste Uger har beskæftiget Verden, viser endnu bedre end ovenstaaende Eksempler, hvilken Fare Europa svæver i. Vi har i de sidste Aar faaet en ganske ansigelig Række af fascistiske Diktaturer. Formerne er alle Steder ikke de samme, men i Realiteten er de alle ens. Italien, Litauen, Spanien, Polen, Rumænien, Bulgarien og Ungarn. Der er andre Steder i Europa, hvor Forholdene er saaledes, at en Gnist kan betyde en frygtelig Eksplosion, der kan faa hele Europa i Flamme. Med Undtagelse af Spanien, der ikke ligger umiddelbart i den europæiske Farezone, er alle de ovenfor nævnte Diktaturstater indviklet i udenrigspolitiske Konflikter. Bulgarien er afvekslende i Strid med Jugoslavien og Grækenland. Ungarn driver en farlig Irrenden i Slovakiet og lurer med en veludrustet Hær paa at falde over og frarøve det afvæbnede Østrig, det tyske Burgenland. Rumænien staar i Anledning af Besarabien paa permanent Krigsfod med Rusland og med Hensyn til Siebenbürgen og Banat i stadig Konflikt med Ungarn. Bratians Død har ikke gjort dette Forhold bedre.

Dog, hvor spændte de her nævnte Forhold er, saa er dog relativt ikke saaledes, at der er en øjeblikkelig Brandfare. Langt mere farligt er det med de tre andre Lande, der hører til Staterne uden Demokrati, Italien, Litauen og Polen. Mussolini har i de sidste Aar planmæssigt skabt Uro i Europa. Der kan ingen Tvivl herske om, at man vil Krigen. Ja, han har selv, for at ingen skal tage fejl af hans Hensigter, profiteret, at Krigen vil komme 1935, og hans økonomiske Mis-

regimente over Italien kan bevirke, at han forsøger for denne Tid — for at skjule sin indenrigske Fiasko — at provokere en Krig frem. Hvad man i de sidste Maanedere har hørt fra Italien om feberagtigt Arbejde indenfor Rustningsindustrien, Forbud imod Udvandring og den til det rene sindssyge Hysteri drevne Chauvinisme fortæller, at det fascistiske Italien ikke ønsker Europas Fred bevaret.

Ogsaa andre Kendsgerninger beviser den italienske Fascismes fredsforstyrrende Karakter. Kneben nok tre Uger efter den militaristiske Demonstration ved Tanger følger Undertegnelsen af den anden Tirano-Traktat med Albanien. Naturligvis efter italiensk Forklaring kun et »Defensivforbund«. Hvem tror vel paa dette. Traktaten er vendt imod Frankrig og Serbien. Mussolini er Tidens farligste Mand. Han holder stadig Europa i Uro.

Hvad Polen og Litauen angaar er det naturligvis rigtigt, at Konflikten ikke har en ny Dato. De to Lande har staaet paa Krigsfod siden Polen i 1920 besatte Vilna, men lige saa sandt er det, at Konflikten først blev akut, da baade Polen og Litauen, ved Kup, afskaffede det demokratiske Styre. Med de to Diktatorer Pilsudski og Volde-maras i Spidsen for de to Lande, hænger Krigen over Hovedet paa Europa. Selv om Krigsrygterne fra Moskva er overdrevne — noget positivt om Polens Hensigter foreligger ikke — saa er det klart, at Stillingen i denne Del af Europa, er meget kritisk og at man ikke i Længden kan lade Forholdene gaa efter bedste Beskub. »Folkenes Forbund« har i aarevis — ogsaa forinden Tyskland blev Medlem — beskæftiget sig med Vilnasporgsmaalet, uden at kunne knække denne Nød.

Der er kun Dag til, at Folkeforbundets Raad paany træder sammen. Den tyske Rigsregjering har officielt erklæret, at den ikke agter at foreslaa en Mæglingsaktion i Vilnasporgsmaalet. Hvorfor skulde Højreregeringen i Tyskland, om end kun for en Gangs Skyld, foretage en fornuftig Handling.

Det var, synes vi, udmærket, om »Folkenes Forbund« benyttede denne klassiske Lejlighed til at træde ud af sin Passivitet i Vilnasporgsmaalet og samtidig sagde sin Mening om Mussolinis sidste Traktat med Albanien, der absolut er stridende imod Folkeforbundets Statuter. Traktaten betyder ganske simpelt Ophævelsen af Albanis Selvstændighed. Albanien er af Mussolini gjort til et viljeløst

Kvinden.

PARIS—BERLIN. Madame Dorange, der har tilbagelagt Turen Paris—Berlin til Hest.

Redskab i den italienske Imperialismes Haand.

Den erfarne italienske Statsmand, tidligere Udenrigsminister Nitti, der som alle kloge, frisdannede Italiener, maa leve i Exil, har lige nylig 24 Timer for Mussolini lod sin nye Traktat med Albanien offentliggøre og de alarmerende Rygter fra Litauen foruroligede Verden holdt en Tale i London, i hvilken han betegnede Diktaturet, som den største Fare for Freden, og opfordrede de demokratiske Regeringer til at staa sammen, for at redde den europæiske Fred. Han appellerede til England, men mon han egentlig selv har tænkt sig, at England, under sit nuværende Styre, der i Stedet for at bekæmpe de fascistiske Regeringer, tværtimod hjælper dem fremad ved Begunstigelser paa næsten alle Omraader, vilde hjælpe Freden frem?

Tilbage er saa Tyskland og Frankrig, der i Fællesskab kunde tage Initiativet. Men der er for Øjeblikket en Højreregering i Tyskland. Har denne moralsk Mod til at gribe ind? Og hvorledes er det med Frankrig? Der sidder Poincaré ved Bordenden, og i Nærheden af ham sidder mange belastede Personligheder. Der er under disse Forhold ikke meget at vente fra Geneve i denne Omgang. Man maa nøjes med at haabe, at det maa

lykkes Stormagterne at faa ud-sat og dæmpet Eksplosionsfaren. Man maa vinde nogle Maaneders Tid. Og da?

Jo, da kommer det store Valgaa i England og Frankrig. Folket, Vælgerne maa her gribe Ordet og hjælpe de demokratiske Partier til en overvældende Sejr, der kan sikre Europa endelige Fred.

Viktor Schiefer.

For vore smaa Venner.

Skovuglen.

Klæb denne Skovugle paa Karton og udsæder derefter Øjnene (+). Paa-lim bag paa Uglen rødt Papir og stil derpaa Uglen hen i Vinduet.

Øjnene vil da lyse saavel Dag som Nat.

Partifælle! Hardu spurgt din Nabo og din Arbejdskammerat, om han holder „Føroya Social-Demokrat“? Gør han det ikke, bør du opfordre ham dertil.

Giviøv út av socialdemokratiskum feløgum.

Blaoðstýrari: M. S. Viðstein.

Prentsmíðja „Føroya Social-Demokrat“, Tórshavn.

GALGERNE.

(Sluttet).

— Hvis jeg købte din Søns Liv, fortsatte den gamle, da vilde Israel være Prisen, jeg betalte. Ordene faldt langsomt, og der laa endog Medlidenhed i Tonefaldet, men det blistige Blik i de skarpe Øjne var det samme som før. Den gamle kendte sin Mand. — Raphael maa da, sagde han. Men det er ikke derfor nødvendigt, at Guvernøren maa leve.

Levi vendte sig forfærdet bort og lukkede Øjnene for ikke at se det forfærdelige Udtryk i den lamme Mands Ansigt, og der indtraadte et Øjeblik kvælende Tavshed.

Manasse var den, som brød den. Han begyndte paa klangfuldt hebraisk at fremstamme de første Ord af Bønnen for de døende, men holdt pludselig inde.

— Et vil du vel indrømme mig, gi-

spede han. Lad mig dræbe Guvernøren — jeg, Manasse! Hans Død skal være mit Værk.

Den gamle, hvem ingen Sindbe-vægelse gjorde Indtryk paa, betragtede ham skarpt. Ogsaa det maa du af-staa fra, sagde han, hvis du ikke —

— Hvis jeg ikke —! skreg Krøb-lingen hæst.

— Hvis du ikke kan klare det, sag-

de den gamle. Du er Krøbling, og her

maa ikke være Tale om Fuskleri.

Manasse brast i en tør Latter.

— Om jeg klarer det, raabte han. Fordi mine Ben er lamme, tror du disse Hænder er kraftløse? Se her! sagde han, og fangede i en af sine Lommer til han fandt en Ribel. Den gamle smilte haanlig, men Manasse tog Mønten og brød den over mellem sine Fingre.

— Godt, sagde den gamle ligegyldigt, jeg skænker dig Guvernøren.

Den aarlige Højtid for Byens Skyts-helgen faldt paa en Mandag, og det var Guvernørens Pligt at overvære Gudstjenesten i Domkirken. Da han steg ud af sin Vogn ved Kirkedøren, lagde Tiggerne, som var strømmet sammen for at nyde godt af hans Gæmlichkeit, Mærke til, at han kastede et spejdnende Blik omkring sig før han traadte indenfor. De vidste hvad han frygtede for at se. Tiggerne, som levede deres Liv i Mudderpølen, var indviet i Hemmeligheder, som dere Overmand aldrig fik Rede paa. D-skrækkelige Tiggere i en russisk By de blinde, de forrygte, de spædske er alles fortrolige og Dommere.

Nu stod de paa Trappen og ventede, mens Gudstjenesten indle i Kirken gik sin Gang. Alle var sikre paa en Almisse i Dag, for denne Uddeling

hørte med til selve Højtiden. Soldaterne af Guvernørens Eskorte, som stod opstillet i Gaden, tilkastede den fjendtlige Blikke.

Gudstjenesten var forbi og Guvernøren traadte ud. Han bar i Haanden den Pose med Smaamønter, der var bestemt for Tiggerne. De istemte det samme et Raab, og da han gik ned blandt dem og strøede sine Ga-ver ud, velsignede de ham højlydt. Det hele var gjort paa et Par Minut-ter, og Guvernøren var allerede Færd med at begive sig til sin Vogn da en høj, kraftig Stemme raabte til ham fra den anden Ende af Søllehal-len: — En Almisse til den lamme! Skal den lamme Mand ingenting have?

Guvernøren vendte sig; paa denne Dag maatte han ikke lade nogen men-se. Nu saa han, at der mellem to Søjler var anbragt en Madras og at der laa en Mand paa Madrassen. Med et Smil gik han op ad Trappen.

— Jeg saa dig ikke Bror, sagde han. Her har du din Gave.

Krøblingens Haand laa paa Sten-gulvet, og med sine skarpe Øjne strøede han Guvernørens ind i Ansigtet.

— Stik den i Haanden paa mig! sagde han, og Guvernøren bøjede sig ned for at gøre det. Nedenfra saa de ud som om han stod og talte med Tiggeren.

Men da han sønkede Hovedet, læstede Manasse sin Haand, og i samme Nu lukkede de kloigende Fingre sig om Guvernørens Hals. Det var som et Greb af Staal, og i næste Øjeblik drog Krøblingen sin anden Haand frem under Uldtræppet og stødte en lille, smalbådet Kniv ind under Guvernørens Øre. Han døde uden Kamp. Det var først da Blodet begyndte at sive nedover Trappetrinene, at Soldaterne forstod der var noget galt paa Færde.